

FN FAL

FN FAL (skrót od fr. *Fabrique Nationale fusil automatique léger*) – belgijski karabin samoczynno-samopowtarzalny skonstruowany przez Diaudonne Saive w firmie Fabrique Nationale.

Prace nad bronią rozpoczęto pod koniec lat 40., pierwsze prototypy karabinu zasilane były niemieckim nabojem pośrednim 7,92x33mm. Późniejsze prototypy strzalały brytyjskim nabojem 7x43mm (.280), jednak ostatecznie w latach 50. jako standardowy natowski nabój standaryzowano amerykański nabój karabinowy 7,62x51mm, tak więc produkowane seryjnie karabiny FN FAL zasilane były nabojem 7,62x51mm. Diaudonne Saive obok prac nad karabinem automatycznym, prowadził również prace nad karabinem samopowtarzalnym, tak więc FN FAL pod względem konstrukcyjnym przypomina karabin samopowtarzalny SAFN-49. Karabin FN FAL produkowany był w wielu państwach dla wielu armii, obok wersji “metrycznych” produkowano wersje “całowe” przeznaczone dla armii państw anglosaskich. Pierwszą armią jaka wprowadziła FN FAL do uzbrojenia była armia kanadyjska, która w 1955r wprowadziła wersję “całową” pod oznaczeniem C1. Armia belgijska wprowadziła natomiast do uzbrojenia wersję “metryczną” w 1956r. Belgijskie wersje FN FAL to pełnowymiarowy karabin wyposażony w kolbę stałą wykonaną z drewna (znany jako FN FAL 50.00), pełnowymiarowy karabin ze stalową szkieletową kolbą składaną (50.64), odmiana skrócona ze stalową szkieletową kolbą składaną (50.63) oraz ręczny karabin maszynowy (znany jako 50.41 lub FN FAL0) z bardziej masywną lufą i przymocowanym do niej dwójnogiem oraz kolbą stałą wykonaną z drewna. FN FAL to obok niemieckiego karabinu G3 jeden z najbardziej popularnych karabinów automatycznych.

Dane taktyczno-techniczne

Wzór	50-00	50-64	50-63	50-41
Długość (mm)	1090	1095	1020	1150
Długość lufy (mm)	533	533	463	533
Masa bez magazynka (kg)	4,25	3,09	3,75	6,00
Masa z magazynkiem pełnym (kg)	5,06	3,80	4,46	6,71
Prędkość początkowa pocisku (m/s)	850	850	810	850
Szybkostrzelność teoretyczna (strzały/min)	650	650	650	650
Szybkostrzelność praktyczna (strzały/min)	120	120	120	120
Nastaw celownika (m)	600	250	300	600
Zasięg skuteczny (m)	650	??	??	650

Konstrukcja karabinu FN FAL

FN FAL działa na zasadzie odprowadzania gazów prochowych przez boczny otwór w lufie, zastosowano układ gazowy z rurą gazową umieszczoną nad lufą, regulatorem nastawnym oraz tłokiem o krótkim skoku. Ryglowanie odbywa się poprzez przekoszenie zamka w płaszczyźnie pionowej, strzelanie następuje z zamka zamkniętego. Po wystrzeleniu z magazynka ostatniego naboju zespół ruchomy zatrzymuje się w tylnym położeniu, ze względu na brak zewnętrznej dźwigni zatrzasku zamka, zwolnienie zespołu ruchomego w przednie położenie możliwe jest poprzez odciągnięcie ręczki zamkowej do tyłu lub przy użyciu zatrzasku umiejscowionego pomiędzy gniazdem magazynka a chwytem pistoletowym (okolice zatrzasku magazynka). Nieruchoma podczas strzelania ręczka zamkowa znajduje się po lewej stronie komory zamkowej wykonanej ze stali metodą frezowania. Karabiny z kolbą stałą posiadają sprężynę powrotną umieszczoną wewnątrz kolby, natomiast w odmianach z kolbą składaną sprężyna powrotna umieszczona jest całkowicie wewnątrz komory zamkowej. Różnice pomiędzy wersjami z kolbą stałą i składaną dotyczą

również suwadła oraz pokrywy komory zamkowej. Zależnie od wersji mechanizm spustowy umożliwia strzelanie ogniem pojedynczym i ciągłym lub jedynie ogniem pojedynczym (przykładowo brytyjski L1A1). Wersje strzelające jedynie ogniem pojedynczym używane są nie tylko przez cywili, ale również przez siły zbrojne wielu państw. Brak możliwości strzelania seriami nie wydaje się problemem, ze względu na duży odrzut FN FAL, który utrudnia celne strzelanie seriami. Broń posiada mechanizm uderzeniowy z kurkiem zakrytym. Przełącznik rodzaju ognia pełniący również funkcję bezpiecznika (lub jedynie funkcję bezpiecznika w wersjach strzelających jedynie ogniem pojedynczym) znajduje się po lewej stronie komory spustowej nad chwytem pistoletowym. Karabin zasilany jest standardowym natowskim nabojem karabinowym 7,62x51mm. Zasilanie odbywa się ze stalowych dwurzędowych magazynków pudełkowych z dwupozycyjnym wyprowadzeniem o pojemności 20 naboji. Magazynki kleszczone są wahadłowo w gnieździe umieszczonym na dolnej powierzchni komory zamkowej przed chwytem pistoletowym. Zatrzask magazynka umieszczono na dolnej powierzchni komory zamkowej pomiędzy gniazdem magazynka a kabłąkiem spustu. Karabin posiada lufę zakończoną szczelinowym tłumikiem płomieni pełniącym również rolę nasadki do miotania granatów nasadkowych oraz zaczepu do mocowania bagnetu nożowego. Przed strzelaniem granatami nasadkowymi należy ustawić regulator gazowy w pozycji odcinającej dopływ gazów prochowych do komory gazowej. Karabiny FN FAL wyposażone są w łożo oraz chwył pistoletowy wykonane z drewna lub tworzywa sztucznego. Istnieją również wersje karabinu wyposażone w umieszczoną na komorze zamkowej składaną rączką transportową. Rozkładanie częściowe karabinu następuje poprzez odłączenie komory spustowej z kolbą i chwytem pistoletowym od komory zamkowej. Mechaniczne przyrządy celownicze składają się z muszki umieszczonej na rurze gazowej oraz celownika z przeziernikiem znajdującego się na komorze zamkowej.

FN FALO

FN FALO (50.41) to belgijski ręczny karabin maszynowy skonstruowany na podstawie karabinu automatycznego FN FAL. Karabin maszynowy FN FALO wyposażony jest w bardziej masywną lufę, składany do tyłu dwójnóg przymocowany do lufy, kolbę stałą wykonaną z drewna oraz składaną rączkę transportową umieszczoną na komorze zamkowej. Karabin zasilany jest nabojem 7,62x51mm, zasilanie odbywa się z dwurzędowych magazynków pudełkowych z dwupozycyjnym wyprowadzeniem o pojemności 20 naboii. Magazynki wymienne są z magazynkami od karabinu FN FAL. FN FALO charakteryzuje się niewielką jak na ręczny karabin maszynowy szybkostrzelnością praktyczną ze względu na strzelanie z zamka zamkniętego, brak szybkowymiennej lufy, zasilanie z magazynka o niewielkiej pojemności oraz gniazdo magazynka umieszczone na dolnej powierzchni komory zamkowej (co utrudnia wymianę magazynka przez amunicyjnego).

L1A1 SLR

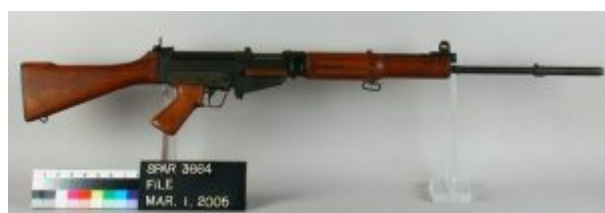

L1A1 SLR (Self Loading Rifle) to brytyjska "całowa" wersja FN FAL wprowadzona do uzbrojenia w latach 50. aby zastąpić karabiny powtarzalne SMLE (Short Magazine Lee Enfield). L1A1 zasilany jest nabojem 7,62x51mm, zasilanie odbywa się z dwurzędowego magazynka z dwupozycyjnym wyprowadzeniem o pojemności 20 naboii. Magazynek od karabinu FN FAL może być stosowany do zasilania L1A1, jednak magazynek od L1A1 nie może być stosowany do zasilania FN FAL. Karabin L1A1 może być również zasilany z dwurzędowego magazynka łukowego o pojemności 30 naboii od ręcznego karabinu maszynowego L4 (BREN zasilany nabojem 7,62x51mm), jednak należy zaznaczyć że magazynek od L4 przeznaczony jest do zasilania broni z gniazdem magazynka na górnej powierzchni komory zamkowej, tak więc podczas zasilania L1A1 z gniazdem magazynka na dolnej powierzchni komory zamkowej mogą występować problemy z niezawodnością. Po wystrzeleniu z magazynka ostatniego naboju zespół ruchomy nie zatrzymuje się w tylnym położeniu. Zaczep zatrzymujący zespół ruchomy w tylnym położeniu można natomiast włączyć ręcznie. L1A1 może strzelać jedynie ogniem pojedynczym. Karabin wyposażony jest w kolbę stałą wykonaną z drewna, broń dostosowywano do strzelca stosując kolby o różnej

długości. W latach 80. karabiny wyposażone zostały w kolbę wykonaną z tworzywa sztucznego, karabiny z kolbami tego typu dostosowywano do strzelca przy użyciu gumowych stopek o różnej długości. Zastosowano składany celownik z przeziernikiem, na przyrządach celowniczych znajdują się trytowe punkty ułatwiające strzelanie w ciemnościach. Karabiny późnych serii produkcyjnych mogą być wyposażone w celownik optyczny SUIT (Sight Unit, Infrantry, Trilux). Różnice pomiędzy L1A1 a FN FAL dotyczą również ręczki zamkowej, regulatora gazowego, zamka, suwadła, kabłąka spustu, chwytu pistoletowego, łoża oraz skrzydełka bezpiecznika. Karabin produkowano w Royal Small Arms Factory w Enfield. Następcą karabinu L1A1 to karabinek automatyczny L85A1 wprowadzony do uzbrojenia w 1985r.

T48

T48 (pełne oznaczenie Rifle, Caliber .30, T48 FN) to amerykańskie oznaczenie karabinów FN FAL wyprodukowanych z przeznaczeniem na amerykański konkurs na następcę karabinu M1 Garand. Na początku lat 50. firma Fabrique Nationale wyprodukowała 3103 karabinów samopowtarzalnych T48 oraz 200 ręcznych karabinów maszynowych T48E1. Karabiny samopowtarzalne T48 wyposażone były w tłumik płomieni z zaczepem do mocowania bagnetu, natomiast karabiny maszynowe T48E1 charakteryzowały się tłumikiem płomieni pozbawionym zaczepu do mocowania bagnetu, bardziej masywną lufą, składanym dwójnogiem oraz kolbą z oporą naramienną. Podczas testów broń porównywano z amerykańskim karabinem T44. W 1954r zlecono amerykańskiej firmie High Standard Manufacturing Company produkcję karabinu T48, wyprodukowano 12 zmodyfikowanych karabinów. W 1954r US Army Ordnance przekazał program karabinu T48 firmie Boston Ordnance District. W 1954r firma Harissonand Richardson rozpoczęła produkcję 500 karabinów T48 na zlecenie Boston Ordnance District. Karabiny produkowane w firmie Harisson and

Richardson wyposażone były w lufę o "standardowej" masie, większość karabinów posiadała mechanizm spustowy jedynie do ognia pojedynczego. Nieliczne karabiny wyposażone były w mechanizm spustowy umożliwiający strzelanie ogniem pojedynczym i ciągłym (jednak nie były to wyposażone w bardziej masywną lufę T48E1). W 1957r do uzbrojenia wprowadzono karabin T44 jako M14 (US Rifle, Caliber 7.62, M14). Karabin T44 charakteryzował się mniejszą masą od T48. T44 był również pod względem konstrukcji podobny do karabinu M1 Garand, co ułatwiało rozpoczęcie produkcji w USA.

Państwo	Belgia
Producent	Fabrique Nationale de Herstal
Rodzaj	karabin automatyczny
Historia	
Produkcja	1953 – ??
Dane techniczne	
Kaliber	7,62 mm
Nabój	7,62 x 51 mm NATO
Magazynek	20 nab.
Wymiary	
Długość	1020-1095 mm (zależnie od wersji)
Długość lufy	533 mm (50-00, 50-64, 50-41) 463 mm (50-63)
Masa	
broni	3,09-6,00 kg (zależnie od wersji)
Inne	
Prędkość pocz. pocisku	810-850 m/s
Szybkostrzelność teoretyczna	650–700 strz/min
Szybkostrzelność praktyczna	

Detale

